

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Kjersti Stenrød, 69247148

Nasjonal jordvernpris 2019 - nominasjon av kandidater

Fylkesmannen i Oslo og Viken ser positivt på at kommuner og fylkeskommuner som tar gode grep for jordvernet gjennom planlegging, gjennomføring og praksis, får oppmerksomhet og kan være eksempler til etterfølgelse.

Vi har invitert blant annet kommunene til å nominere kandidater til årets nasjonale jordvernpris, men har ikke mottatt forslag fra eksterne.

Fylkesmannen i Oslo og Viken nominerer herved tre kandidater til den nasjonale jordvernprisen 2019; Østfold fylkeskommune, Drammen kommune og Frogn kommune:

Østfold fylkeskommune - Fylkesplanen "Østfold mot 2050" med langsiktig grense, arealkvoter, rekkefølgebestemmelse og ambisiøst jordvernmål

Østfold fylkeskommune bidrar gjennom fylkesplanen "Østfold mot 2050", og målrettet oppfølging av denne, til en sterk reduksjon i omdisponering av dyrka mark og mer effektiv arealutnyttelse i Østfoldkommunene.

Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord i Østfold er i årene 2015 til 2018 betydelig redusert sammenlignet med foregående år. I perioden 2015-2018 ble det i gjennomsnitt omdisponert 186 dekar dyrka jord per år mot gjennomsnittlig 518 dekar per år de foregående ti årene.

Fylkesplanens arealstrategi var ferdig utarbeidet i 2008, og i de kommende årene ble føringene i planen implementert i kommuneplanene i fylket. Etter hvert som vedtatte reguleringsplaner bygger på disse kommuneplanene ser vi nå en reduksjon i årlig omdisponert dyrka og dyrkbar jord. I følge rekkefølgebestemmelsene i 2008-planen skal det i første planperiode – fram til 2023 – ikke legges inn nye arealer i kommuneplanene. De neste to 12-årsperiodene disponerer fylkets fire regioner hver sine arealkvoter, og kommunene kan legge inn nye arealer i sine planer. Nye utbyggingsområder må da legges innenfor en langsiktig grense mellom by- og tettstedsområder og omlandet. Fylkesplanens jordvernmål sier at "*Den årlige omdisponeringen av dyrka mark i Østfold skal*

minst halveres innen 2010. Fram mot 2020 skal den årlige avgangen av dyrka mark reduseres til et absolutt minimum, og holdes på dette nivået til 2050."

I 2018 ble fylkesplanen rullert og det reviderte jordvernmålet lyder nå "*Den årlige omdisponeringen av dyrka mark i Østfold skal reduseres til et absolutt minimum. Det skal ikke settes av dyrka mark til utbygging ut over hva som allerede ligger inne i kommunenes arealplaner*". Retningslinjene til planen sier blant annet at "*Dyrka mark skal ikke tas i bruk til utbygging. Unntatt er arealer som allerede er bundet i reguleringsplan*". Langsiktig ytre grense for by- og tettstedsområder er justert slik at enkelte store jordbruksområder nå ligger utenfor grensen. Kommunenes handlingsrom innenfor den langsiktige grensen er blant annet begrenset av regionenes arealpottet for perioden 2009-2050. I kommuneplanprosessen skal kommunene prioritere en rekkefølge på de nye utbyggingsområdene for kommuneplanperiodene fram mot 2050.

Vi nominerer Østfold fylkeskommune til jordvernprisen 2019 for utarbeiding, oppfølging og rullering av fylkesplanen "Østfold mot 2050" med langsiktig grense, arealkvoter, rekkefølgebestemmelse og et ambisiøst mål for jordvern.

Drammen kommune - God byutvikling er det beste jordvernet

Drammen kommune har i mange år hatt som overordnet arealstrategi å satse på byen, med byfornyning, fortetting, bygge i høyden. Denne strategien hindrer byen i å flyte utover, og sparer tilgrensende jordbruksområder som vi særlig finner i Skogerbygda sør for byen. Her er det mye dyrka mark og til dels store, sammenhengende jorder av beste kvalitet. Satsingen på byen sparer også nærliggende skogområder. Skogen er viktig både for dyre- og fuglelivet, og for byens innbyggere som rekreasjonsområde sommer som vinter. Byfornyingen har også gitt en triveligere by - vendt mot elva, med elvepromenade og levende byrom.

Tross sitt sterke arealpress, har Drammen kommune kun omdisponert 3 dekar dyrka og 17 dekar dyrkbar jord siden 2005. Planer på høring i Drammen kommune er i all hovedsak planer i byområdet. Drammen kommune har et eget temakart til kommuneplanen som viser dyrka mark i kommunen.

Det har vært et betydelig press for å legge ut nye næringsområder i kommunen, særlig sørover i området Kobbervikdalen, og videre sørover i Skogerbygda. Presset har særlig vært stort langs E18 og ved E18-krysset i Kobbervikdalen sør. Ved forrige kommuneplanrullering var det tidlig i kommuneplanprosessen planer om store næringsarealer på dyrka mark ved dette krysset. Fylkesmannen var blant flere som uttalte seg negativt til disse forslagene, og kommunen tok arealene ut av kommuneplanforslaget.

Vi nominerer Drammen kommune til jordvernprisen 2019 for langsiktig satsing på byfornyning og fortetting framfor byvekst på bekostning av jordbruksarealer og naturområder.

Frogn kommuneplan 2018-2030 – Nullvisjon for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord

I forslaget til kommuneplan for Frogn 2018-2030 er det innarbeidet strategier for god stedsutvikling som blant annet vektlegger tilrettelegging for at kommunens verdifulle kulturlandskap og naturmiljøer blir ivaretatt. En av strategiene innebærer at jordvern skal ha stor vekt i arealforvaltningen, med en null-visjon for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Strategien skal sikre jordbruksareal til framtidig matproduksjon og unngå at matjord blir omdisponert til andre formål.

Strategien er knyttet til mål for utvikling av lokal matproduksjon og miljøvennlig- og kortreist mat. Der omdisponering av dyrka jord ikke kan unngås, settes det krav om flytting av jorda til et annet areal som istandsettes for jordbruk.

Follo landbrukskontor har bidratt til utformingen av strategien i Frogn og tilsvarende strategier i de andre Follo-kommunene.

Vi nominerer Frogn kommune til jordvernprisen 2019 for kommuneplanen 2018-2030 med null-visjon for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord.

Vi utdyper gjerne nominasjonene dersom det er behov for det.

Med hilsen

Med hilsen

Nina Glomsrud Saxrud (e.f.)
landbruksdirektør

Helge Nordby
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent